19e Jaar. No. 15. — 'SHERTOGENBOSCH. — Donderdag 4 Februarij 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DIGERE VERUM QUID VETAT? HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad . . f 12.
Franco per post . „ 14.

ADVERTENTIEN:
15 cents den regel;
behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

Goed voorbeeld.

Het fransche dagblad *l'Univers* deelt in achtervolgende lijsten het getal der inteekenaren mede der verzoekschriften, welke van alle zijden in Frankrijk, naar de Kamer der Gedeputeerden gezonden worden, om dezelve te verzoeken, dat eindelijk door hare tusschenkomst aan de stellige belofte van het Charter van 1830 voldaan worde en de christelijke en weldenkende huisvaders mogen worden verlost van het ondragelijke juk eens monopolie's, hetwelk op hunne vaderlijke regten drukt en hen dwingt in eene officieele opvoeding hunner kinderen den afgrond te zien, welke het oude geloof en zeden verslindt om ongodsdienstigheid, rationalismus of althans onverschilligheid in de harten van het opkomend geslacht te kweeken; in één woord: om de vrijheid van onderwijs te verzoeken. Het bedoelde dagblad is nog slechts aan de mededeeling der tweede lijst, en het getal der in de weinige aangegevene departementen onderteekend hebbende personen bedraagt reeds 7436. Geen twijfel of dat getal zal nog met duizenden en duizenden vermeerderd worden, niet alleen door degenen die reeds gepetitionneerd hebben en waarvan de opgaven volgen zullen, maar ook nog door degenen, die door zoo een edelmoedig voorbeeld aangespoord, hunne onverschilligheid of welligt vooringenomenheid zullen laten varen en zich met hart en ziel aan eene zoo verhevene bedeeling zullen aansluiten. Geen twijfel ook, of die vereende pogingen van zoo vele achtbare en achtingswaardige burgers van den staat zullen eindelijk met eene gewenschte uitkomst bekroond worden. Het gouvernement mogt zoo lang het kon, het ijzeren juk van het monopolie op de nierhaarste, en heiligste aller belangen laten drukken, het zal nu moeten toegeven en den moed niet hebben aan eene zoo openbare en krachtige uitdrukking der publieke opinie het hoofd te bieden. Het kan zulks niet; want die verzoekschriften aan de Kamer gericht, moeten aldaar behandeld worden en zullen er een groot getal verdedigers vinden, zoowel onder degenen, die hun mandaat ontvangen en aangenomen hebben, onder beding van zich te zullen beijveren, het verkrijgen der vrijheid van onderwijs, als onder degenen die, door hunne staatkundige beginselen bekend staan, als zoodanige die vrijheid met kern en volhardig aandringen verdedigen. Onder beiden bevinden zich vrienden van het bestuur, welke hoogstwaarschijnlijk, alschoon thans eene indrukwekkende meerderheid bezittende, doch steeds in gevaar verkeerende van bij de minsten ommekeer, dezelve te verliezen, dus het grootste belang heeft te behouden. Het ministerie zal dus moeten toegeven: Thiers en zijn aanhang mogen dan zamenspannen en alle hunne onedele en verraderlijke wapens gebruiken om tegen het ministerie te velde te trekken; door de publieke opinie, door de meerderheid in de Kamer gerugsteund zal het ministerie, en met hetzelve de vrijheid zegevieren.

Ziedaar wat men te danken zal hebben aan die pogingen van duizenden huisvaders, door eene speciale commissie voorgelicht en aangemoedigd en hetgeen een nieuw bewijs zal leveren wat een volk kan, hetwelk diep doordrongen van zijne regten en belangen, met eenstemmigheid en onwrikbare vastberadenheid den wettigen weg inslaat en op denzelven volhardt, om datgene te verkrijgen, wat regt en belang vorderen. Gerustelijk mogen wij dus den ondergang van het monopolie en de luisterrijke zegepraal der vrijheid en der godsdienst als zeer aanstaande voorspellen. Wij mogen dit te geruster, omdat de heer Guizot zelf, waarschijnlijk begeerig om den schijn eener nederlaag te vermijden, die belofte van vrijheid reeds overlang gegeven heeft; eene belofte, wel is waar, welker uitvoering hij zoo lang mogelijk zal uitstellen, doch welke hij heeft gegeven om, wanneer hij gedwongen zal zijn, voor de alvermogende stem het hoofd te buigen, dan nog te kunnen zeggen: „Zie ik geef, hetgeen ik u beloofd heb." Nu, de Catholijken van Frankrijk zullen hem gaarne het genoegen gunnen, van op die wijze aan de schande eener nederlaag te ontkomen, en zich niet overwonnen behoeven te verklaren. Wij zeggen aan de schande eener nederlaag: want schande noemen wij het, te kort te doen aan eene belofte, gegeven in tijden, toen men alle opinien noodig had om eene nieuwe orde van zaken te stichten, herhaaldelijk en plegtig bezworen, door Koning, Ministers en Vertegenwoordiging. Doch, nogmaals, zij zullen hem gaarne die schande besparen, ja, wat meer is, hem eer doen geworden en dankbaar zijn; want bij den echten catholijk paart zich zeer gemakkelijk de eer der overwinning met het ontzag voor den overwonnene, vooral wanneer deze behoort tot de bekleeders of uitvoerders dier magt, aan welke zij, volgens goddelijk bevel, onderwerping en eerbied verschuldigd zijn.

En wij, Nederlandsche Catholijken, zullen wij geen voorbeeld nemen aan dit edelmoedig en standvastig gedrag onzer fransche geloofsgenooten. Hebben wij ook niet gebrek, groot gebrek aan vrijheid van onderwijs? Leert ons het stelsel, hetwelk in ons land, althans in de noordelijke provincien van ons Rijk, met eene wonderbare halsstarrigheid wordt doorgezet niet, dat ook bij ons veel vrees bestaat voor het behoud der onschendbaarheid van ons dierbaar geloof, der catholijke zeden en verhevene grondbeginselen onzer Kerk; en moeten wij het niet betreuren, dat het juist op de mindere volksklassen is, dat men de uitwerking van dit booshartig stelsel het meest zoekt te wreken, in die klassen, alwaar ongodsdienstigheid en onverschilligheid het spoedigst wortel schieten? Moeten wij voorbeelden aanhalen? Slaat slechts uw oog op de residentie, alwaar toch ten minste een derde der ingezeetenen dit catholijke godsdienst belijdt; de vier openbare of stadscholen aldaar zijn allen in handen van protestantsche en *goed* protestantsche hoofdonderwijzers, die allen niet minder protestantsche ondermeesters, op één na, hebben. Een enkel catholijk schoolmeester is in de residentie te vinden en deze heeft daarom nog geene catholijke school. Moeten wij nog meer aanhalen? Eenige jaren geleden werd door al de aanzienlijke Catholijken van Leyden, met hunne herders aan het hoofd, admissie gevraagd voor eenen catholijken schoolmeester, wiens bekwaamheden bekend waren en ook niet betwist werden: alles werd beproefd, men sprak alle autoriteiten aan, maar te vergeefs, de admissie werd geweigerd. Zelfs in Noord-Braband is het bekend hoe meest altijd geijverd wordt om zooveel mogelijk protestantsche onderwijzers in, zelfs catholijke gemeenten in te dringen; en hetgeen, nog zoo heel lang niet geleden, in eene gemeente niet ver van de hoofdstad is voorgevallen is, kan daarvan ten bewijze dienen.

En waarom zouden wij, in hetzelfde verkeerende als onze fransche broeders, niet doen hetgeen zij doen? Hebben wij niet dezelfde regten? Immers ja; de vrijheid van godsdienst in onze grondwet gewaarborgd, sluit noodzakelijk vrijheid van onderwijs in; gene vrijheid is zonder deze onbestaanbaar; daarenboven de grondwet kent wel aan de regering de *zorg* voor het onderwijs, maar geenszins het *monopolie* over hetzelve toe; een monopolie, hetwelk door subalterne magten, op eene

zoo grievende wijze wordt gehandhaafd en waarvan de *Katholiek* voor de maand januarij ons nog weder een staaltje mededeelt in een besluit van Gedep. Staten van Zuid-Holland waarin beslist wordt dat het lezen door middel van den Bijbel aan personen van 14 jaren en ouder niet valt in de termen der wet van 1806. Het gezond verstand doet u immers vragen, welk onderscheid er in bestaan kan, of men iemand in den Bijbel dan wel in het Spa-A boekje leert lezen? en echter indien gij het laatste beproefdet zoudt gij onder de termen der wet van 1806 vallen. Gij ziet hieruit, hoe over de beginselen van het onderwijs gedacht wordt en wat die beginselen zijn voor het catholicismus.

Hebben wij niet dezelfde middelen aan de hand als de fransche catholijken? O ja, slaat slechts art. 159 onzer grondwet open: daar leest gij: „Ieder ingezeten heeft het regt om „verzoeken aan de bevoegde magt schriftelijk „in te dienen."

Op dan! catholijken van Nederland. Uwe fransche broeders hebben u een voorbeeld gegeven, zooveel te navolgenswaardiger omdat het oogenblik van goede uitkomst aangebroken schijnt te zijn. Vragen en vragen wij onophoudelijk, eensgezind, met waardigheid en met gevoel van regt eene vrijheid, welke ons grondwettig toekomt, welke wij noodig hebben tot instandhouding van het geloof onder ons, tot het in leven houden der zeden en beginselen onzer godsdienst, en, weest verzekerd, dat wij even goed zegevieren zullen als onze fransche geloofsgenooten: want het is onmogelijk dat regten lang onderdrukt kunnen blijven, wanneer de regthebbenden zich die onderdrukking niet langer willen laten welgevallen.

NOORWEGEN.

DRONTHEIM 9 januarij. Na gedurende langen tijd eene koude van 15 á 18 graden R. gehad te hebben is het weder plotseling zachter geworden en sedert dien tijd is de thermometer tot 5 en zelfs 6 graden boven 0 gerezen. Deze weersgesteldheid, welke steeds voortduurt is zonder voorbeeld bij ons, die ons vorbij den 63e graad noorderbreedte bevinden en in de warmste zomerdagen naauwelijks 8 graden warmte hebben. De verbazende hoeveelheid sneeuw, welke gesmolten is, heeft alle wegen onder water gezet en ze bijna alle onbruikbaar gemaakt.

DENEMARKEN.

De koning van Denemarken heeft op aandringen der hoven van Weenen en Berlijn magtiging verleend tot het aanleggen van eene ijzerbaan, die de stad Lubeck aan de duitsche grenzen moet verbinden.

ZWITSERLAND.

GENEVE 26 januarij. Wij vernemen dat de betaling der 42,000 fr. ten laste gebragt van den afgetreden staatsraad en den bevelhebber der gewapende magt op den dag van den 7 october, door den gisteren is bewerkstelligd in handen van het departement van financien. Deze betaling ging vergezeld van eene verklaring, gerigt aan de leden van het voorloopig bestuur, en waarin men de volgende zinsnede opmerkt:

« Thans gedwongen het hoofd te buigen onder de wet van den sterkste, blijft hun niets meer over dan op nieuw te protesteren tegen eenen maatregel, welke ten hunnen opzigte eene openbare schennis van alle beginselen is. Zij verklaren dus ten stelligste dat zij alle constitutioneel karakter en wettelijke kracht ontzeggen aan het tegen hen genomen besluit van de vergadering van den 9 october en dat zij protesteren tegen de uitspraken, door den Grooten Raad den 15 en 12 dezer maand, hunten deszelfs bevoegdheid en wettelijke attributen genomen. »

De kolonel Trembley heeft de eer willen hebben om te deelen in het onregtvaardige vonnis tegen den voormaligen staatsraad uitgesproken en zijn aandeel in de 42,000 fr. betaald.

De raadsleden Meynier en Barde, die uit het kanton afwezig zijn, hebben insgelijks hun aandeel door gevolmagtigden doen storten.

— De eertijds zoo bloeijende republiek van Bern moet alle mogelijke middelen uitdenken om in de behoefte haren uitgaven te voorzien. Het officieel erkende deficit bedraagt dit jaar 795,000 zwitsersche fr. De bank is gedwongen geweest hare betalingen te schorsen ten gevolge der geldleeningen welke het gouvernement van haar gevorderd heeft. Een groot gedeelte dier gelden is besteed gewurden aan de ondersteuning der revolutionairen van Waadt en Geneve.

— De zaak van het bisdom van St. Gallen wekt in hooge mate de belangstelling der catholijken van dat kanton. Men weet dat het concordaat, hetwelk de oprigting van dien bisschoppelijken zetel ten doel had, te Rome niet is kunnen bekrachtigd worden omdat de protestantsche invloed, welke toenmaals in den Grooten raad overwigtig was, op eene slinksche wijze in het dekreet van uitvoering bepalingen had gelascht, welke tegen den geest van het concordaat streden. De Paus vermeende niettemin den heer Miren, toen apostolisch vicarius, tot den nieuwen zetel te moeten benoemen en die benoeming had de catholijken van het kanton met blijdschap vervuld. Doch de protestantsche en radikale dagbladen van St. Gallen verzetteden zich tegen deze benoeming, bewerende dat het gouvernement geenen bisschop konde erkennen, zonder dat de bulle der omschrijving van zijn bisdom daar was. De catholijken van hunne zijde, verlangen hunnen bisschop en verklaren dat zij bij den Grooten Raad zullen aandringen op de eenvoudige aanneming der bulle van benoeming en dat zij, ingeval van weigering, belve de erkenning van den nieuwen bisschop zullen uitvaardigen.

In deze omstandigheden heeft het catholijk kollegie van den Grooten Raad den 10 januarij eene vergadering gehouden om het rapport te hooren van deszelfs raad van beheer, over deze zaak. Men deed er voorlezing van de breve, door den H. Stoel aan dat kollegie gerigt. Ten gevolge der moeijelijkheden, welke voor alsnog de uitvaardiging der bulle voor oprigting den kerk van St. Gallen in den weg staan, stelde de catholijke raad van beheer voor om den H. Vader dank te zeggen voor de keus, welke Z. H. gedaan had van den heer Mirer voor den bisschoppelijken zetel, den raad van beheer te belasten al het mogelijke in het werk te stellen om de bulle van instelling en omschrijving des bisdoms te verkrijgen, wijzigingen in het concordaat te vragen, voor zoo verre zij niet strijdig zouden zijn met de constitutie en de wetten van den Staat en eindelijk alle mogelijke middelen te beramen, zelfs des noods eene speciale deputatie naar Rome te zenden, om tot eene bepaalde ontknooping den langdurige onderhandelingen te geraken. Dit voorstel werd door het kollegie, met 69 stemmen tegen 10 aangenomen.

DUITSCHLAND.

De tijdingen te Weenen uit Gallicie ontvangen zijn niet zeer gerustestellend. Een groote hongersnood heerscht in die provincie. Daar de adel de boeren niet te hulp komt, wenden zij zich tot het gouvernement.

— De ex-diktator van Krakau, Tissowski, is door Weenen getrokken, zich naar Triest begevende alwaar hij zich naar Amerika zal inschepen.

— Indien men geloof mag hechten aan de *Allg. Zeit.* zouden er sedert eenige tijd buitengewone bewegingen van troepen in Polen plaats hebben. Er zouden worden gezeheele regimenten naar het Westen en het Zuiden des koningrijks gezonden. Men schat op 100,000 man het legerkorps hetwelk thans reeds op een punt verzameld is. Eene waarschuwing van vorst Paskewitsch legt aan de ingezetenen de verpligting op, om de soldaten met alle mogelijke ontzag te behouden. Al degenen die dit gebod mogten overtreden zullen voor de militaire regtbanken gebragt worden.

BERLIJN 21 januarij. Er is hier ernstig sprake van eene veranderung in het kabinet. De heer von Savigny, hoofd van het ministerie van wetgeving zou den heer Eichhorn minister van eeredienst en openbaar onderwijs opvolgen. Deze laatste zou geroepen worden tot de betrekking van minister van het huis des Konings ter vervanging van den heer von Thile.

— De aanstaande bijeenroeping der Staten-Generaal zal de hoop niet verwezenlijken, welke men daarop opgevat heeft. De magt dezer vergadering zal niet verder zullende uitstrekken, dan die der provinciale Staten, zal zij geen regt tot initiatief hebben zitten. Alleen de financieele toestand des lands zal aan haar onderzoek onderworpen worden. Er is sprake om haar magtiging te vragen tot het aangaan eener leening van 50 millioen thalers, welke leening het gouvernement niet uit eigen beweging kan aangaan zonder de wet van 11 januarij 18.. te schenden.

— Een nieuw katholijk dagblad, getiteld *Petrus en Paulus* is te Berlijn gevestigd. Het prospectus meldt dat het blad zich onledig zal houden met kerkelijke en staatkundige aangelegenheden, alles, wel te verstaan, onder het goedvinden en de bewaking der censuur.

— Den 13 januarij heeft de plaatselijke vereeniging van het Gustaaf-Adolfsgenootschap zich bezig gehouden met de voorbereidende maatregelen tot de eerstvolgende algemeene vergadering van dat genootschap te Berlijn. De provincie Pruissen, waarvan Koenigsberg de hoofdplaats is, had twee afgevaardigden te benoemen om haar te vertegenwoordigen. Na vrij lange beraadslagingen weigerde men 60 stemmen tegen 42 om twee nieuwe afgevaardigden te benoemen, geene anderen als dusdanige willende erkennen dan de drs. Rupp en Watzl. Ziedaar dus eene gansche provincie welke bepaaldelijk instemt met de ruppistische leerstellingen, dat is met de volstrekte verloochening van alle christelijke waarheden.

— Op verzoek der ingezetenen van Neurenberg heeft de koning deze stad tot eene vrijhaven verklaard.

— Men schrijft uit Manheim (groothertogdom Baden) van den 26 januarij. Eergisteren besteeg zekere iemand een wagon met een plaatsbriefje naar Carlsruhe. Drie andere goedgekleede personen namen eenige oogenblikken later in denzelfden wagon plaats, werden den eersten, terwijl deze zijne zaken ging halen te Heidelberg den wagon te Carlsruhe werd de misdaad eerst ontdekt, de ongelukkige schee in eenen hoek van den wagon te slapen; zijn hoofd was over zijn hoofd getrokken en hij was reeds koud. Deze misdaad is tot heden eenig in de jaarboeken der spoorwegen.

ENGELAND

LONDEN 30 januarij. De koningin en prins Albert zullen den 6 februarij Windsor verlaten om naar Londen terug te keeren. De zevende verjaardag van het huwelijk der koningin zal den 10 op het paleis Buckingham gevierd worden. Tegen het einde der maand zal het hof zich naar Osborn-house begeven om er eenige dagen door te brengen.

—Gisteren is eene deputatie van aanzienlijke personaadjen, waarvoader en aantal leden van het Parlement naar lord Palmerston gegaan om hem talrijke verzoekschriften te overhandigen voor de afschaffing der belasting op de vensters. De edele lord heeft met aandacht en welwillendheid de bedankingen der leden van de deputatie aangehoord; hij heeft beloofd dit onderwerp in ernstige overweging te zullen nemen, doch tevens verklaard dat het hem moeijelijk zou zijn, voor alsnog een zoodanig voorstel te doen, welke aanneming dergelijke aanvragen zou uitlokken voor een aantal andere belangen die genegen zijn eene verligting van lasten te vragen.

Men leest in den *Morning Post*. Een particulier brief uit Berlijn deelt de tijding mede dat prins Albert van Pruissen het voornemen heeft, om in den loop van de aanstaanden zomer eene reis naar Engeland te doen.

—De Lloyds-stations vermelden het verlies van een aantal schepen op de westelijke kust van Ierland, gedurende de laatste stormen.

Men verzekert dat de maatregelen betrekkelijk de bewaring der openbare gezondheid aan het Parlement zullen voorgedragen worden, onmiddelijk na de aanneming der wetsontwerpen over Ierland.

—Gisteren heeft de prijs van het brood eene kleine vermindering in de meeste wijken der hoofdstad ondergaan.

—Wij achten ons gelukkig, zegt de *Globe*, te kunnen melden dat de inschrijvingen ontvangen zijn door de vereeniging van onderstand voor de afgelegene gemeente van Schotland en Ierland reeds meer dan 100,000 P. St. bedragen.

— De *Times* geeft het volgend verslag van eene beraadslaging welke gisteren gevoerd is in het Hoogerhuis betrekkelijk de spaansche huwelijken en de beschelden over die zaak:

Graaf Aberdeen. Mylords, bij gelegenheid der correspondentie welke ons onlangs dagen medegedeeld is betrekkelijk de spaansche huwelijken verlang ik van den edelen markies, voorzitter van den raad te weten, of men een antwoord van het fransch gouvernement ontvangen heeft op de laatste depeche, welke de edele lord secretaris voor de buitenlandsche zaken, aan den markies de Normanby, betrekkelijk deze zaak gericht heeft en zoo ja, of dit stuk insgelijks aan de kamer medegedeeld zal worden.

Het komt mij redelijk voor, mylords, dat aangezien de correspondentie aangevangen is door eenen brief, uit dat land afgezonden, zij gesloten worde door een antwoord van gene zijde ontvangen. Mylords, mijn voornemen is niet eene opinie te uiten over het vraagstuk, hetwelk tot deze correspondentie aanleiding heeft gegeven, en ik hoop niet dat de kamer gedwongen zal worden, daarover eenige opinie te uiten. Doch, mylords, ik verlooft mij te verklaren dat ik de vaste overtuiging heb dat het land en het parlement verlangen, een einde aan die correspondentie te zien. Mylords het moet klaarblijkelijk zijn, te oordeelen naar de reeds medegedeelde stukken, dat die correspondentie geen praktisch doel meer kan hebben, en indien zij voortgezet wordt op den toon welke thans daarin heerscht, zij de ernstigste gevolgen na zich kan slepen.

De markies de Lansdowne. Mylords, in antwoord op de interpellatie van den edelen lord zal ik zeggen dat het fransche gouvernement eene nieuwe mededeeling gedaan heeft betrekkelijk de zaak waarover gesproken wordt, doch deze mededeeling is niet ingekomen in den vorm eener depeche, onmiddelijk aan den secretaris voor buitenlandsche zaken gericht, maar in den vorm eener depeche welke hem vertoond is en geschreven was in antwoord op zijne laatste depeche aan het fransche gouvernement.

Deze depeche is eerst eergisteren aan mijnen vriend medegedeeld en heden ochtend had hij er nog geen afschrift van ontvangen.

Noch ik noch eenig lid van het gouvernement is tot nog toe in de gelegenheid geweest deze depeche te zien. Ik geloof echter dat dezelve thans in handen van den secretaris voor buitenlandsche zaken moet zijn, en zoudra zij gelezen zal zijn, zal het gouvernement beslissen, of zij aan deze Kamer moet medegedeeld worden.

Wat betreft de vraag of deze correspondentie al dan niet eindigen moet, het is mij niet mogelijk dit punt te beslissen, wijl ik de depeche niet gezien heb en dus niet weet of zij een antwoord vordert. Alles wat ik den edelen lord en de Kamer zeggen kan is, dat het gouvernement van H. M. geen het minste doel heeft het geringste gedeelte der bewijzen of omstandigheden dezer zaak voor de Kamer te verbergen, maar integendeel verlangt, dat zij in den volledigsten staat aan deze Kamer medegedeeld worden, opdat zij dezelve rijpelijk kunne overwegen.

FRANKRIJK.

PARIJS 31 januarij. Een buitengewoon koerier uit Londen is heden ochtend aan het ministerie van buitenlandsche zaken aangekomen. Men zegt dat hij overbrenger was der stukken en bescheiden welke de heer Guizot aan den heer de Jarnac gevraagd heeft, voor de opening der beraadslagingen in de Kamer der Gedeputeerden.

— De minister van financien zal in den loop dezer zitting een ontwerp van wet aanbieden, waarbij het noodige krediet aangevraagd wordt voor de herbeplanting der bosschen aan te moedigen.

— De *Constitutionnel* meldt dat de Groote Raad van Bern met eenparige stemmen het beginsel heeft aangenomen van eene belasting op het vermogen en de inkomsten, welke ongeveer 900,000 fr. zal opbrengen. De directeur der finantien is belast om daarover een wetsontwerp op te stellen.

— Het *Journal des Débats* en *la Presse* deelen het antwoord van den heer Guizot mede op de laatste nota van lord Palmerston betrekkelijk de spaansche huwelijken. Ofschoon de heer Guizot verklaart dat hij niet meer in bijzonderheden wil treden over de verschillende onderhandelingen, welke dezelve zijn voorafgegaan, is zijn antwoord niettemin buitensporig lang. De minister haalt een voor een al de beweringen van lord Palmerston op en doet al wat hij kan, om het goed regt aan zijne zijde te houden. Wij willen niet beweren dat zulks hem gelukt is, want de kwestie, welke tusschen de gouvernementen van Frankrijk en Engeland gevoerd wordt, is zoo ingewikkeld, dat het tot nog toe moeijelijk is daaruit wijs te worden. Het is inderdaad meer dan tijd, dat die pennenoorlog eindige, want hij is de twee groote natien, die wel wat anders te doen hebben dan over woorden te twisten, onwaardig.

De heer Guizot loochent dat lord Palmerston goed onderrigt is geweest omtrent de zending van den heer de Miraflores noch omtrent hetgeen bij die gelegenheid te Parijs en te Neuilly voorgevallen is. Doch de heer Guizot heeft zich niet verder uitgelaten dan lord Palmerston. Deze laatste had zorg gedragen de zinsneden der nota van lord Normanby, waarin het verhaal voorkwam van het beweerde onderhoud van den heer de Miraflores met Lodewijk Philips, door denige punten te vervangen en de heer Guizot beweert dat hetgeen in die bijeenkomst gezegd is niet overeenkomt met hetgeen men er van denkt. Wat het publiek aangaat, dit is nog even wijs na de lezing der aanvallen van de beide ministers, als vroeger.

— De vrienden van den heer Thiers verhalen elkander in het geheim dat de vermaarde redenaar eenen slag voorbereidt welke hem eene nieuwe loopbaan zal openen en het publiek met verwondering zal vervullen. Men verzekert dat hij, na rijpelijk den staat van zaken overwogen te hebben en zoowel de toekomst als het tegenwoordige en alles wat een zoo sterk brein bezig moet houden nagevorscht te hebben, ten slotte bevonden heeft dat de redenbloemen nog lastiger zijn dan de vrijkornen. De heer Thiers wil dus, in zijne redevoering over de buitenlandsche aangelegenheden, eene schitterende lofrede houden over onzen heiligen Vader, de Paus. Dit zou de eerste boog zijn tot eene brug, welke later voltooid zou worden, indien het noodig werd drooggevoets het overreste rapport over de wet tegen de vrijheid van onderwijs over te trekken. Begeerig zijn wij te weten hoe de heer Thiers het aan zal leggen, om heiligen te prijzen.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH 3 Februarij.

— De verjaardag van H. K. H. prinses Frederik der Nederlanden is alhier den 1 dezer op de gebruikelijke wijze gevierd.

— Bij besluit van den 26 januarij 1847, n. 59, heeft Z. M. den heer *Jacobus Grooff*, bisschop van Canea, in partibus infidelium en apostolischen vicaris van Batavia, erkend in hoedanigheid van apostolischen visitator der missie in Suriname, in de Nederlandsche West-Indische bezittingen. (*St. Ct.*)

— Bij den Hoogen Raad is heden, door den adv. generaal Deketh, conclusie genomen in de zaak van A. Schoonenburg, e. s., veroordeeld ter zake van deelneming aan de ongeregeldheden te Delft. Advocaten heeft geconcludeerd tot verwerping van dit herzien in cassatie. De uitspraak is bepaald op 23 dezer.

— BREDA 31 januarij. Aangaande de arrestatie der twee Israëliten, donderdag ll. aan den Moerdijk, door de koninklijke marechaussees gedaan, kunnen wij melden, dat er geene genoegzame redenen aanwezig waren om hen in verzekerde bewaring te houden. Zij zijn derhalve op vrije voeten gesteld. (*N. R. C.*)

LATERE BERIGTEN.

De nieuwe gouverneur van Rome beantwoordt aan de verwachting, welke men van hem gekoesterd had. Het volgend voorval getuigt van zijne waakzaamheid en tegenwoordigheid van geest. Eenige dagen geleden zag hij een aantal werklieden voor de deur van een der politie-bureaux staan en vroeg wat zulks beduidde. Men antwoordde hem dat de ambtenaar, welken deze lieden te spreken hadden nog niet op zijnen post was. De gouverneur beval onmiddelijk dat men aan elk dier werklieden eenen halven dag loon zou uitbetalen voor den verloren tijd en dat dit geld afgetrokken zou worden van het inkomen van den nalatigen ambtenaar.

De kardinaal Ferretti, onlangs tot legaat te Pesaro benoemd is aldaar aangekomen en met de meeste blijken van vreugd en deelneming ontvangen.

Den 26 januarij was het nieuw kabinet te Madrid nog niet zamengesteld.

De fransche kamer der Gedeputeerden heeft den 1 dezer een' aanvang gemaakt met de beraadslagingen over het adres van antwoord. Een lid der oppositie, de heer Roger, heeft dezelve geopend; na hem hebben, voor zoo ver tot heden bekend is, de heeren Desmousseaux de Givré, een der leden van de commissie van het adres en Garnier-Pages, van de uiterste linkerzijde, het woord gevoerd.

De gedachte, waarover die heeren het meest uitgewijd hebben, is dat Frankrijk zich thans, ten gevolge der inlijving van Krakau en der spaansche huwelijken, geheel zonder bondgenooten in de wereld bevindt. Daaruit volgt, zeide de heer Desmousseaux, een hoogst moeijelijke en gevaarvolle toestand, en, ofschoon hopende dat de vrede niet in de waagschaal is gebragt, moet Frankrijk zich tot alle gebeurtenissen voorbereid houden. De behoudende partij is aan zichzelve verschuldigd thans hare geheimzinnigheid door hare vastberadenheid te regtvaardigen. In eene zoo benarde omstandigheid, zeide de heer Garnier Pages van zijne zijde, acht ik het belangrijk dat een lid der uiterste linkerzijde zijne denkwijze kome blootleggen, opdat niemand, zoo buiten als binnen, onbekend zij dat wij, bij eene bedreiging van eenigen vreemdeling, meer dan iemand anders zullen doen om de eer en de waardigheid van ons land te verdedigen." De heer Pages heeft het gedrag van het ministerie in de spaansche huwelijken hevig gelaakt.

De heeren Billault en Dufaure hebben een amendement op de 3de zinsnede van het ontwerp adres ingediend, inhoudende:

Indien tengevolge dezer gebeurtenis (het huwelijk Montpensier) eenig verschil ontstaan is tusschen uw gouvernement en dat van een naburig volk, heeft Frankrijk regt er op te reken dat de vriendschappelijke betrekkingen hersteld zullen worden zonder eenige opoffering van deszelfs belangen en waardigheid.

De hertogin van Montpensier (Infante van Spanje) is den 1 februarij haar zestiende jaar ingegaan.

Mengelwerk.

ONSCHENDBAARHEID DES KONINGS.

Op het gevaar af van te herhalen wat daarover in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* volkomen juist en duidelijk gezegd is, mogen wij niet geheel zwijgen van het wonderlijke boekske, dat, dezer dagen, onder bovenstaanden titel, te Schage bij de Erven Doorman, het licht zag. Dat toch de

zaak der koninklijke onschendbaarheid in de laatste vijftien maanden zoo vaak ter sprake kwam, vloeide uit de bekende tegen onzen uitgever ingestelde strafvervolging voort. Hoewel het geschrift heet » niet bestemd te zijn, om op de voorbrengselen » der drukpers, die tot regterlijke veroordeelingen » aanleiding gaven, op nieuw verspring en ver- » ontwaardiging in te roepen, » heeft men, echter, geen geduld gehad, om te wachten, tot dat de Hooge Raad in de zaak van den heer Thieme uitspraak gedaan had. Geheel toevallig, natuurlijk, heeft men zijne nieuwe leer, korte dagen te voren, in de wandeling gebracht.

Het geschrift, vol lof jegens de ministers, « waar- » van het meerendeel, gedurende eene reeks van » jaren, aan den staat gewigtige diensten hebben » bewezen, schijnt opgesteld te zijn om hen te verdedigen wegens de laffheid, met welke zij zich, bij de vervolgingen tegen de drukpers, achter den koninklijken mantel verscholen hebben, zonder er op te letten, of zij dezen aldus ook door het slijk sleepten.

De schrijver behandelt twee vragen;

I. « Of de zoogenaamde koninklijke onschend- » baarheid, afgeleid uit de verantwoordelijkheid » van 's konings ministers, wel in Nederland be- » staat. »

II. « Of de openbare aangelegenheden niet vat- » baar zouden zijn voor eene vrije beoordeeling, » zoolang niet de ministers worden geacht, alleen, » en met uitsluiting ook van Z. M., verantwoor- » delijk te zijn voor elke daad van het koninklijk » gezag. »

Het is jammer voor den schrijver, dat hij reeds de eerste vraag, welke hij tot beantwoording nam, geheel verkeerd gesteld heeft. Deze maakt den ganschen grondslag zijner redenering uit, en is deze slecht gelegd, zoo is zijn geheel geschrift doelloos. Toen de vrees der ministers de onschendbaarheid — beter verantwoordelijkheid — des konings tot een twistpunt maakte, en men die hoedanigheid met welker aanneming of niet-aanneming de koninklijke waardigheid staat of valt, zonderling genoeg, door de oppositie verdedigen, door de ministerieelen bestreden zag, is, zoo ver ons bewust is, in de talrijke artikelen der dagbladen nimmer beweerd, dat « de koninklijke onschendbaarheid » afgeleid zou zijn uit de verantwoordelijkheid van » 's konings ministers. »

Wij voor ons althans, hebben stellig verklaard, dat de eerste niet het gevolg was der laatste. Daarom hebben wij in een onzer artikels gezegd, dat, hoewel voor de goedkeuring geen der ministers in regten aansprakelijk mogt zijn, daarom niet minder de koning boven alle verantwoording was en laster hem dus ook niet treffen kon. Die onverantwoordelijkheid verbiedt, den vorst toe te rekenen, wat zijn bestuur misdeed; maar dit is evenzeer het geval wanneer de leden van dat bestuur deswege niet, als wanneer zij wel voor de strafwet verantwoordelijk zijn. Het denkbeeld, waarop de gansche vraag rust, is valsch, en de beantwoording kan dus tot niets leiden. Niet om den koning te dekken, zijn de ministers verantwoordelijk, maar voor hunne eigene daad, voor hunne medewerking tot onwettige handelingen, eene aansprakelijkheid, welke hen treffen zal, zoolang het ongeoorloofd wezen zal, zijne handen tot onwettige daden te leenen.

Waartoe ministerieele vrees al hare toevlugt meent te moeten nemen, blijkt hier duidelijk. Terwijl de ministers in 1840 (1) van de onschendbaarheid des konings verklaarden, dat « deze nimmer betwijfeld was geworden, » maar in het » gehoele staatsrecht van Nederland gelegen was, » dat de koning boven alle verantwoording was en laster hem dus ook niet treffen kon, die onverantwoordelijkheid verbiedt, den vorst toe te rekenen wat zijn bestuur misdeed; maar dit is evenzeer het geval wanneer de leden van dat bestuur deswege niet, als wanneer zij wel voor de strafwet verantwoordelijk zijn. Het denkbeeld, waarop de gansche vraag rust, is valsch, en de beantwoording kan dus tot niets leiden. Niet om den koning te dekken, zijn de ministers verantwoordelijk, maar voor hunne eigene daad, voor hunne medewerking tot onwettige handelingen, eene aansprakelijkheid, welke hen treffen zal, zoolang het ongeoorloofd wezen zal, zijne handen tot onwettige daden te leenen.

(1) *Handelingen over de herziening der Grondwet. D. 1 a pag. 227.*

wonde nu door hen en hunne vrienden, beweerd, dat de koning niet onschendbaar zou zijn, maar verantwoordelijk is voor hetgeen op zijnen naam besloten wordt. Het blijft echter in het duister, van welken aard die verantwoordelijkheid zal wezen. Zal men den koning tot straf voor den regter kunnen dagen? Zoo de koning, « die in zijne hooge » magt en bevoegdheid vrijelijk besluit, verant- » woordelijk is, » zoo kan dit in goeden zin moeijelijk iets anders beteekenen dan eene politische verantwoordelijkheid, welke hem des noods voor den strafregter brengt; want het zou spelen met woorden zijn, wanneer de schrijver hier enkel verantwoordelijkheid voor zijn eigen geweten of voor eenen hoogeren dan menschelijken regter bedoelde. Maar waar blijft de koninklijke magt en majesteit, wanneer het geval denkbaar is, dat de koning, tot straf vervolgd, door den regter veroordeeld kan worden? Getrouwe vrienden, welke, het de bedoeling, om het, zoo zij meenen, aangerande koningschap te helpen, geen beter middel weten dan den koning onkenbaar te maken door hem de kroon van het hoofd te rukken; onberadene ministers, welke den vorst tot slagtoffer maken zouden voor uwe fouten en verkeerdheden.

Het was, om die treurige uitkomst te vermijden, het was, ten einde, in het belang van den staat, den koning tegen zulke aanvallen te bewaren, dat bijna overal de verantwoordelijkheid des konings als een noodzakelijk beginsel eener constitutioneele monarchie werd beschouwd. Neemt men dit niet aan, zoo is elke beoordeeling van openbare aangelegenheden onmogelijk voor allen, welke het koningschap zouden pogen te bewaren tegen eenen volslagen val. Zij moeten zich onthouden, dewijl hunne beoordeelingen dan den persoon des konings treffen. Beoordeeling onderstelt afkeuring, veroordeeling. Elke daad moet dan genoemd worden bij de hoedanigheid, welke haar kenmerkt, wat slecht is zal slecht moeten heeten; wat oneerlijk is zal oneerlijk zijn; en welke magt is denkbaar, bij eenen vorst, wiens handelingen als slecht oneerlijk, meineedig zouden ten toon gespreid zijn? Op welk eenen invloed, op welk eene gehoorzaamheid zouden zijne bevelen mogen hopen?

Men gevoelt het zelf, en daarom spreekt men van uitspattingen der drukpers; daarom wil alleen een bescheiden pordeel toelaten. Maar men bedenkt niet, dat zich voor die meerdere of mindere bescheidenheid geen vaste maatstaf aanbiedt; dat wat den eenen zacht schijnt, den anderen zeer hard in de ooren zal klinken. Dit hangt van oogenblikkelijke opwellingen, van elks individuëlen toestand, van elks geaardheid af. Grenzen zijn hier niet te stellen en wanneer men de beoordeeling van regeringshandelingen vrij laat, behoort die vrijheid volkomen te zijn, niet van de persoonlijke meening van eenige individus af te hangen. Dat men altijd van bescheidenheid spreekt, een gematigd oordeel eischt, is niet het gevolg van de uitspattingen der drukpers — zij lasteren haar, die dit zeggen — maar van de valschheid van hun eigen beginsel. Zij zoeken daartegen troost en hulp, waar die niet te vinden is.

Geschriften, gelijk deze, zijn voor het constitutioneele koningschap gevaarlijker dan de heftigste uitspattingen van troonredenen of koninklijke boodschappen, want zij verwoesten den grondslag van het koninklijk gezag en geven den koning prijs aan de driften van elken onbevoegden en ontevreden persoon. Wanneer de ministers daarin geen belang stellen, en, om zich zelven voor het oogenblik te dekken, de waarborgen van het koningschap opofferen, — zoo zal het eene eer voor de nederlandsche oppositie en het beste bewijs voor de oprechtheid en eerlijkheid harer bedoelingen zijn, dat zij zich luide en eenstemmig heeft laten hooren tegen eene dwaalleer, welke op niets minder dan den val van het koningschap uitloopt.

(*Arnh. Ct.*)

Advertentiën.

Heden verloste aan eenen Zoon [illegible]

DIRK *BALJAKKERS*, geliefde echt[illegible]

W. P. PIJNEN.

Helmond 1 *Februarij* 1847.

Tot mijne grootste verwondering heb ik het nummer 21 der *Vlaamsche Rotterdamsche Courant* van 25 Januarij 1847 gelezen, de brand, in het door mij bewoonde gewijnde huis de *Woensel* den 21 Januarij ontstaan, aan onachtzaamheid moet A[illegible] toegeschreven en mijn inboedel voorbrand schade was gewaarborgd.

Ik vind mij genoodzaakt te verklaren, dat het blijk te bevinden is, dat deze opgave is gal onwaarachtig, vermits de brand door gel toevallige omstandigheden in den schoorst is ontstaan, en de inboedel niet te brand was verzekerd. Het is te bejamm dat een zoo goed gezindgeerd wordend blad, door logenachtige opgave van [illegible] Correspondenten misleid, zeker onwillek rig eenen zijdelingschen schandelijken BLA op ons heeft geworpen.

Woensel 30 *Januarij* 1847.

P. J. BAETINGS.

Genees-, Heel- en Verloskundi

LEES HIER!

Uit de hand te Huur,

met 1e Mei een wel ter Neering staande KOO MANSHUIS geschikt voor alle Trafieken op beste gedeelte der Stad aan de Groote Haa voorzien van diverse BEHANGEN KAMER Rijpaal VOORHUIS, ruime KEUKEN met [illegible] metselde KOOKKAGCHEL, 2 OPENPLAATS groot PAKHUIS en ZOLDER er boven, b KELDER, PRIVAAT op de Diezerstraat, en alles wat tot een KOOPMANSHUIZING behoort.

Alsmede **Uit de hand te Koop** [illegible] staande WINKELS- en TOONBANKEN, [illegible] al derzelver toebehooren.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH.

Maandag, 1 Februarij.

ROGGE f 9,85 f 10,25 a f 10.60.
BOEKWEIT f 7.10 f 7.50 a f 7.75.
HAVER f 3.25 f 3.75 a 4.00.

Beurs van Amsterdam.

Maandag 1 Februarij ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 58⅛, ¼, ⅜ Dito 3 pCt. 70⅝, ¾, [illegible] Certificat 4 pCt. 90⅝, ½, Am. Synd. 8½ pCt. 87⅛, Ham 172½, ½, Ditocoupon p. st. 18⅛, 19. Dito Coupons 16 Spanje 3 pCt. 36½, Dito Bonneul. 3 pCt. 30½, ¾, ⅞, Do pCt. 38⅛, 38. Dito 4 pCt. 36⅛, ¼. Oude Russen 105⅝ 4 pCt. 88⅛. Do. Stieglts en Co. 87, ½. Brazil. van 100 p. 86⅝. Mexik. van 100 p. st. 22⅝.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren de Maas te Grave en de Dieze te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 u.

Datums	MAAS TE GRAVE				DIEZE TE 's BOSCH			
	BOVEN AP.		GEWASSEN.	GEVALLEN.	BOVEN O.		ONDER O.	GEWASSEN.
Jan.	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen dm.	dm.
31	9	178	52	»	»	»	» »	»
feb. 1	9	95	17	»	»	46	» »	11
2	9	75	»	20	»	40	» »	6
3	»	»	»	»	»	47	» »	»

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte v.d. Kop te Keulen, den 30 dezer 10 voet

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te 's Bosch.